

फक्ताडलुङ गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
तापेथोक, ताप्लेजुड
प्रदेश नं १, नेपाल

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: २

संख्या: ४

मिति: २०८०/०७/०२

भाग-२

कार्यपालिकाबाट जारी नियमावली निर्देशिका र कार्यविधिहरु नेपालको संविधानको धारा २२६ बमोजिम फक्ताडलुङ गाउँपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको नियम सर्वसाधरणको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति २०८०/०६/३०

संघ संस्था दर्ता, सञ्चालन तथा नवीकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०

प्रस्तावना: फक्ताडलुङ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सामाजिक, धार्मिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, व्यवसायिक तथा परोपकारी संघ संस्था स्थापना तथा दर्ता गरी सामाजिक र आर्थिक रूपान्तरण गर्ने कार्यमा त्यस्ता संघ संस्थाहरूलाई व्यवस्थित रूपमा परिचालनका लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

"प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७४ को दफा ४" तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ को उपदफा (४) (ठ) बमोजिम कार्यपालिकाले यो कार्यविधि स्वीकृत गरी लागू गरेको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

- संस्थाको नाम र प्रारम्भ:** (१) यो कार्यविधिको नाम "संघ संस्था दर्ता, सञ्चालन तथा नवीकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०" रहेको छ ।
(२) यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

नेपाल देश
संघ प्रशासनिक अधिकार

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

(क) "कार्यपालिका" भन्नाले फत्ताडलुड गाउँपालिकाको गाउँकार्यपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) "कार्यालय" भन्नाले फत्ताडलुड गाउँपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) "संस्था" भन्नाले सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, सैद्धान्तिक, शारीरिक, आर्थिक, व्यवसायिक तथा परोपकारी कार्यहरूको विकास एवं विस्तार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको संघ संस्था, क्लब, मण्डल, परिषद्, अध्ययन केन्द्र, समूह आदि सम्झनु पर्छ र सो शब्दले मैत्री संघ समेतलाई जनाउछ ।

(घ) "स्थानीय अधिकारी" भन्नाले नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिदिएको अधिकारी सम्झनु पर्छ र त्यसरी अधिकारी नतोकिएकोमा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "कार्य समिति" भन्नाले संस्थाको विधान अनुसार गठन भएको प्रवन्ध समिति सम्झनु पर्छ ।

(च) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस कार्यविधि अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।

(छ) "नेपाल ऐन" भन्नाले कुनै संस्थाको दर्ता वा स्थापना गर्ने वा कार्यक्षेत्र यकिन गर्ने सम्बन्धमा बनेको अर्को संघीय वा प्रदेश ऐन भन्ने सम्झनु पर्छ ।

(ज) "अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था" भन्नाले अन्य राष्ट्रमा दर्ता भई प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति लिई काम गर्ने संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।

(झ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले फत्ताडलुड गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ ।

(ञ) "विधान" भन्नाले यो कार्यविधि अनुसार स्थापित हुने अनुसूची ३ बमोजिमको नमुना विधान अनुसार बनेको संस्थाको विधान सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद- २

संघ संस्था दर्ता सम्बन्धी

३. दर्ता नगरी संस्था खोलन नहुने : (१) यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता नगरी कसैले पनि फक्ताडलुड गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संस्था स्थापना गर्न हुदैन।

(२) संविधान र प्रचलित कानून बमोजिम नियेध गरेका कुनै पनि कार्य गर्ने उद्देश्य भएका संस्था दर्ता गरिने छैन तर यस दफाको प्रतिकुल हुनेगरी दर्ता भएमा त्यस्तो संस्थाको दर्ता स्वतः बदर हुनेछ ।

४. संस्थाको दर्ता : (१) संस्था स्थापना गर्न चाहने कुनै सात देखि बढीमा पन्थ जना व्यक्तिहरूले संस्था सम्बन्धी देहायको विवरण खुलाइ संस्थाको विधानको एक प्रति र तोकिएको दस्तुर सहित गाउँपालिकामा स्थानीय अधिकारी समक्ष अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

- (क) संस्थाको नाम,
- (ख) उद्देश्यहरू,
- (ग) कार्य समितिका सदस्यहरको नाम, ठेगाना र पेशा,
- (घ) आर्थिक स्रोत,
- (ङ) कार्यालयको ठेगाना ।

(२) उपरोक्त अनुसार खुलेको निवेदनमा तपसिल अनुसारका कागजातहरू संलग्न भएको हुनु पर्नेछ ।

- (क) सम्बन्धित वडाको सिफारिस,
- (ख) कार्यसमितिका सदस्यहरूको नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि,
- (ग) संस्थाको प्रमाणित विधान (कार्य समितिका सदस्यहरू सबैको प्रस्तावित विधानको तल माथि हस्ताक्षर भएको) ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि स्थानीय अधिकारीले आवश्यक जाँचवुङ्ग गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा गाउँ कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गर्नु पर्नेछ । गाउँ कार्यपालिकाले संस्था दर्ता गर्न उचित ठानी निर्णय गरेमा स्थानीय अधिकारीले संस्था दर्ता गरी दर्ताको प्रमाणपत्र दिनेछ । यस दफा अन्तर्गत दिइने प्रमाणपत्रको ढाँचा अनुसूची-२ अनुसार हुनेछ र सो बापत लाग्ने दर्ता तथा नविकरण दस्तुर गाउँपालिकाले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ । प्रत्येक संस्थाले आ.व. समाप्त भएको २ महिनाभित्र नवीकरण गरिसक्नुपर्नेछ । तत् पश्चात् ३ महिनाभित्र नवीकरण गरेमा २५ % र सो भन्दा पछि नवीकरण गरेमा ५० % थप शुल्क लाग्नेछ ।

(४) कार्यपालिकाले कुनै संस्था दर्ता नगर्ने निर्णय गरेमा त्यसको सूचना १५ दिन भित्र निवेदकलाई दिनु पर्नेछ र निवेदकले सूचना प्राप्त गरेको मितिले ३५ दिनभित्र तोकिएको अदालत समक्ष उजुरी दिन सक्नेछ ।

५. संगठित संस्था मानिने : (१) यस कार्यविधि अन्तर्गत दर्ता भएको प्रत्येक संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो एउटा छुटै छाप हुनेछ ।

(२) संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न र गाउँ कार्यपालिकाको अनुमति लिई बेचबिखन गर्न सक्नेछ ।

(३) संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजूर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजूर लाग्नेछ ।

परिच्छेद-३

संस्थाको सम्पत्ति तथा हिसाब सम्बन्धी

६. संस्थाको सम्पत्ति : (१) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा स्थानीय अधिकारीले त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग गर्ने, कब्जा वा रोक्का राख्नेवाट लिई संस्थालाई फिर्ता बुझाई दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरी स्थानीय अधिकारीले गरेको कारबाहीमा चित्त नबुझ्ने व्यक्ति कानूनी उपचारमा जान सक्नेछ ।

७. अघि दर्ता भई स्थापना भएका संस्थाले दर्ता नवीकरण गर्ने : (१) यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम फक्ताडलुड गाउँपालिका क्षेत्रमा केन्द्रिय कार्यालय रहेका संस्थाहरूले तोकिएको दस्तुर बुझाई नवीकरण गरेमा यसै कार्यविधि अनुसार दर्ता भएको मानिनेछ ।

(२) यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम अन्यत्र दर्ता भएका र हाल फक्ताडलुड गाउँपालिकका क्षेत्रमा कार्य गर्न चाहने सबै संस्थाहरूले गाउँपालिका क्षेत्रमा शाखा कार्यालय स्थापना गरी यस कार्यविधिको दफा ४ को उपदफा (१) र (२) बमोजिम निवेदन दिई स्थानीय अधिकारीबाट शाखा दर्ता प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न सक्नेछ । यसरी शाखा प्रमाणपत्र प्राप्त गरेपछि मात्र गाउँपालिका क्षेत्रमा कार्य गर्ने अनुमति भएको मानिनेछ ।

d. संस्थाको उद्देश्यहरूमा हेरफेर:

(१) संस्थाको उद्देश्यहरूमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखेमा वा सो संस्थालाई कुनै अर्को संस्थामा गम्भीर उचित देखेमा सो संस्थाको कार्य समितिले तत्सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गरी सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम साधारण सभा बोलाउनु पर्नेछ ।

(२) साधारण सभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य सङ्घायाको दूई तिहाई सदस्यहरूले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिनेछ । तर सो प्रस्ताव लागू गर्न स्थानीय अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

९. हिसाबको विवरण पठाउनु पर्ने : (१) कार्य समितिले आफ्नो संस्थाको हिसाबको विवरण, लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन प्रत्येक बर्ष नवीकरण गर्दा सम्बन्धित वडाको सिफारिस सहित स्थानीय सरकारलाई बुझाउनु पर्नेछ ।

१०. हिसाब जाँच गर्ने: (१) स्थानीय अधिकारीले आवश्यक देखेमा संस्थाको हिसाब आफुले नियुक्त गरेको कुनै अधिकृतद्वारा जाँच गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हिसाब जाँच गराए बापत स्थानीय अधिकारीले हिसाब जाँचबाट देखिन आएको संस्थाको मौज्दात रकमको सयकडा तीन प्रतिशतमा नवढाई आफुले निर्धारित गरेको दस्तुर असुल गरी लिन सक्नेछ ।

(३) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजातहरू वा सोधेका प्रश्नको जवाफ दिनु संस्थाको पदाधिकारी, सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले स्थानीय अधिकारीले तोकिदिएको म्यादभित्र हिसाब जाँचको प्रतिवेदन स्थानीय अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र सो प्रतिवेदनको आधारमा संस्थाको कुनै सम्तति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको, नोकसान गरेको वा दुरुपयोग गरेको छ भन्ने देखिन आएमा त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीबाट कार्यपालिकाको बैठकले सोको असुल उपर गर्न/गराउन आदेश दिन सक्नेछ ।

तर प्रचलित कानूनले सजाय समेत हुने अपराध भएकोमा प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दा चलाउन लगाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-४

विविध

११. निर्देशन दिने: (१) फक्ताडलुड गाउँपालिकाले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र सो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. दण्ड सजाय: (१) दफा ४ को (१) र (२) बमोजिम दर्ता नगराई संस्था स्थापना गरेमा वा दफा ७ बमोजिम शाखा नखोली संस्था सञ्चालन गरेमा त्यस्ता संस्थाका कार्य समितिका सदस्यहरूलाई प्रचलित कानुन अनुसार दण्ड र सजाय दिईनेछ ।

(२) दफा ९ बमोजिम हिसाबको विवरण नपठाई वार्षिक नविकरण नगर्ने संस्थाले प्रतिवर्ष शत् प्रतिशत नवीकरण दस्तुर तिरी पाँच आर्थिक वर्षभित्र संस्था नविकरण गराउन सक्नेछन् । पाँच आर्थिक वर्ष सम्ममा पनि नविकरण नगर्ने संस्था स्वतः खारेज भएको मानिनेछन् ।

(३) दफा १० को उपदफा (३) बमोजिम हिसाब जाँच गर्ने सम्बन्धित अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजातहरु वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीलाई स्थानीय अधिकारीले संस्थाको साधारण सदस्य समेतवाट निलम्बन गर्न सक्नेछ ।

१३. पुनरावेदन : दफा १२ बमोजिम स्थानीय अधिकारीले गरेको अन्तिम निर्णय उपर ३५ दिन भित्र तोकिएको अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

१४. संस्था विघटन र त्यसको परिणाम : (१) संस्थाको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवस संस्था विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको सम्पूर्ण जायजेथा स्थानीय सरकारमा सर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको संस्थाको दायित्वको हकमा सो संस्थाको जायजेथाले थामेसम्म त्यस्तो दायित्व स्थानीय सरकारले व्यहोर्नेछ ।

१५. नेपाल ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नु पर्ने: (१) कुनै संस्थाको दर्ता वा स्थापना गर्ने वा कार्यक्षेत्र यकिन गर्ने सम्बन्धमा अर्को संघीय वा प्रदेश कानूनमा अर्को व्यवस्था भएकोमा यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो संस्था सोही कानून बमोजिम स्थापना हुने र कार्यक्षेत्र यकिन हुनेछ । स्थानीय सरकारमा दर्ता भएको संस्था यसको भूगोल बाहिर नेपाल ऐन बमोजिम क्रियाशील हुनेछ ।

१६. नवीकरण र प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था: (१) दर्ता भएका संस्थाहरूले वार्षिक नविकरण गराउनु पर्नेछ । नवीकरणका लागि दिईने निवेदनमा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अनिवार्य रूममा संलग्न भएको हुनु पर्नेछ । नवीकरण दस्तुर गाउँपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१७. कार्यविधिको व्यख्या : यो कार्यविधिको अन्तिम व्यख्या गाउँ कार्यपालिकाले गर्नेछ ।

१८. यसै कार्यविधि बमोजिम भएको मानिने: यस कार्यविधि लागू हुनुभन्दा अघि संघ संस्था दर्ता सम्बन्धी गाउँपालिकाबाट सम्पादन भएका काम कारबाही नवाङ्गिएको हदसम्म यसै कार्यविधि बमोजिम भएको मानिनेछ ।

- १९. बाधा अड्काउ फुकाउने :** यस कार्यविधिमा उल्लिखित व्यवस्था कार्यान्वयन गर्दा कुनै बाधा अड्काउ आईपरेमा कार्यपालिकाले निर्णय गरी त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।
- २०. खारेजी र बचाउ :** (१) यस कार्यविधिका दफा वा उपदफाहरु कार्यपालिकाले आवश्यकता बमोजिम खारेज वा संसोधन गर्न सक्नेछ ।
 (२) संस्था रजिस्ट्रेशन ऐन, २०१६ लगायत नेपाल सरकारद्वारा संस्था दर्ता ऐन, २०३४ अनुसार दर्ता गरी यस गाउँपालिकाको भौगोलिक क्षेत्र कार्यक्षेत्र रही सञ्चालनमा रहेका संस्था यस कार्यविधि अन्तर्गत दर्ता भए सरह मानिनेछ ।
 (३) यस कार्यविधिमा माथि उल्लेख गरिएका व्यवस्था संघीय कानून र प्रदेश कानूनसँग बाझिएको खण्डमा बाझिएको हद सम्म स्वतः निष्कृय हुनेछ ।

अनुसूची-१
(दफा ४(१) संग सम्बन्धित)
संस्था दर्ता गर्ने निवेदनको नमूना

मिति: २० / /

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू
फक्ताडलुड गाउँपालिका, तापेथोक, ताप्लेजुड।

विषय:- संस्था दर्ता सम्बन्धमा ।

महोदय,

हामीले .....नामको संस्था दर्ता गरी संचालन गर्न चाहेकाले फक्ताडलुड गाउँपालिकाको संघ संस्था दर्ता सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० बमोजिम संस्था दर्ता गर्नको लागि देहाय बमोजिमको विवरण सहित निवेदन पेश गरेका छौं। प्रस्तावित संस्थाको विधान तीन प्रति यसैसाथ संगलन गरिएको छ ।

विवरण

१. संस्थाको नामः

२. संस्थाको उद्देश्यः

३. समितिको सदस्यहरूः

क्र.सं.	पद	नाम थर	ठेगाना	पेशा	दस्तखत
१	अध्यक्ष				
२	उपाध्यक्ष				
३	सचिव				
४	कोपाध्यक्ष				
५	सहसचिव-				
६	सदस्य				
७	सदस्य				
८	सदस्य				
९	सदस्य				
१०	सदस्य				
११	सदस्य				

४. आर्थिक श्रोतः

५. कार्यालयको ठेगाना: ..... ।

निवेदन दोष
प्रशासनिक अधिकारी

मिति: २० / /

निवेदक
नाम:

अनुसूची-२

(दफा ४(३) संग सम्बन्धित)
संघ संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको नमूना

फक्ताडलुड गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
तापेथोक, ताप्लेजुड, कोशी प्रदेश

संस्था दर्ता प्रमाण-पत्र

फक्ताडलुड गाउँपालिका वडा नं.... स्थित ..... मा स्थापना भएको .....
संस्थालाई फक्ताडलुड गाउँपालिकाको मिति ..... को निर्णय बमोजिम दर्ता गरी यो प्रमाण-पत्र
प्रदान गरिएको छ । साथै यस गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, ग्रामिण सुशासन
लगायतका क्षेत्रमा संस्थाको सकृदय सहभागिताको अपेक्षाका साथै उत्तरोत्तर प्रगतिको शुभकामना व्यक्त
गरिन्छ ।

१.	संस्थाको नाम -	
२.	संस्थाको उद्देश्य:-	
३.	दर्ता नम्बर:-	
४.	दर्ता मिति:-	स्थायी लेखा नम्बर:

सिफारिस गर्ने शाखा:

दर्ता गर्ने अधिकारीको नाम:

दस्तखतः.....

दस्तखतः.....

निवेदक
नाम: जगदीन देउङ्ग
संस्था: फक्ताडलुड गाउँपालिका

नवीकरण विवरण

सि. नं.	नवीकरण मिति	नवीकरण अवधि	नवीकरण दस्तूर र भौचरनं.	नवीकरण गर्ने अधिकारीको हस्ताक्षर	कार्यालयको द्वाप
१.					
२.					

नेपाल देशम्
प्रधानमंत्री कार्यालय

अअनुसूची - ३
(दफा २(झ) सँग सम्बन्धित)
विधानको नमूना

श्री .....को विधान २०..

प्रस्तावना:

..... (संस्था दर्ता गर्नुको औचित्यको संक्षिप्त पृष्ठभूमि) प्रयोजनका लागि फक्ताडलुड गाउँपालिकाको संघ संस्था दर्ता सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० को अधिनमा रहि .. . . . नामक संस्थाको विधान तयार पारिएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

क) यस संस्थाको नाम ..... रहनेछ । अंग्रेजीमा ..... हुनेछ ।

ख) यस संस्थाको मुख्य कार्यालय फक्ताडलुड गाउँपालिकाको ..... मा रहनेछ । आवश्यकता महशुस भएमा जिल्ला भित्र वा अन्य जिल्लाको कुनै पनि स्थानमा स्थानीय अधिकारीको स्वीकृती लिएर शाखा तथा उप-शाखा समेत खोल्न तथा कार्यक्षेत्र विस्तार गर्न सकिने छ ।

ग) यो संस्था दर्ता भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

घ) संस्थाको अस्तित्वः

यो संस्था एक अविद्धिन्न उत्तराधिकारवाला, संगठित, स्वशासित, गैर-नाफामूलक, गैर-राजनीतिक तथा गैर-सरकारी सामाजिक संस्था हुनेछ । संस्थाबाट आफ्नो उद्देश्य बाहेक आय आर्जन गर्ने तथा कुनै प्रकारको शुल्क लिई वा नलिई परामर्श लगायत अन्य कुनै पनि कार्य गरिने छैन ।

२. परिभाषा:

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा

- क) "संस्था" भन्नाले "....." लाई सम्झनु पर्दछ ।
- ख) "समिति" भन्नाले यस विधान बमोजिम गठित संस्थाको कार्यसमितिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ग) "विधान" भन्नाले "....." को विधान २०.. लाई सम्झनु पर्दछ ।
- घ) "कोष" भन्नाले "....." संस्थाको कोषलाई बुझ्नुपर्दछ ।
- ड) "स्थानीय अधिकारी" भन्नाले फक्ताडलुड गाउँपालिकाको संघ संस्था दर्ता सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० बमोजिमको स्थानीय अधिकारीलाई सम्झनु पर्दछ ।
- च) "स्थानीय तह" भन्नाले गाउँपालिका, नगरपालिका र जिल्ला सभालाई सम्झनुपर्दछ ।
- छ) "सभा" भन्नाले विधान बमोजिम बसेको साधारण सभा तथा विशेष साधारण सभालाई सम्झनु पर्दछ ।
- ज) "पदाधिकारी" भन्नाले यो विधानको दफा १३ मा उल्लेखित पदाधिकारीलाई सम्झनुपर्दछ ।
- झ) "ऐन" भन्नाले संस्था दर्ता ऐन २०३४ लाई सम्झनु पर्दछ ।
- ट) "आर्थिक वर्ष" भन्नाले हरेक वर्षको श्रावण १ गतेदेखि अर्को वर्षको आषाढ मसान्तसम्मको अवधिलाई सम्झनु पर्दछ ।

३. संस्थाको छाप वा चिन्हः

प्रचलित व्यवस्थाको प्रतिकूल नहुने गरी संस्थाको एउटा छुटै छाप र चिन्ह हुनेछ । छाप र चिन्ह अनुसूचि १ बमोजिमको ढाँचामा हुनेछ ।

परिच्छेद-२

४. संस्थाको उद्देश्यः

नेपाल राष्ट्र
संसद

यस संस्थाको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- (क) यस संस्था मुनाफारहित र जनहितकारी सामाजिक संस्था हुनेछ ।
(ख) ..... ।
(ग) ..... ।
(घ) ..... ।
(ङ) ..... ।

५. संस्थाको उद्देश्य प्राप्त गर्ने गरिने कामहरू:

यस संस्थाको उपरोक्त उद्देश्य प्राप्त गर्ने देहायका कृयाकलापहरु गर्न सकिनेछ ।

(क) संस्थाले प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट अनुमति वा इजाजत प्राप्त गरी मात्र उपरोक्त उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नेछ ।

(ख) संस्थालाई आवश्यक पर्ने जग्गा खरिद गर्ने, भवन निर्माण गर्ने वा भाडामा वा लिजमा लिन सक्नेछ र कम्प्युटर, टेलिफोन, टाइपराइटर, फ्याक्स जस्ता कार्यालय सामान तथा सवारी साधन खरिद गर्न सक्नेछ वा भाडामा लिई प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

(ग) संस्थालाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी नियुक्त गर्ने तथा तिनको सेवाका शर्तहरू निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(घ) संस्थामा प्राप्त रकम बैंकमा जम्मा गरी बैंक खाता संचालन गरिनेछ ।

६. सदस्यताको वर्गीकरण:

यस संस्थामा ४ प्रकारका देहाय बमोजिमका सदस्यहरू रहनेछन् ।

(क) साधारण सदस्य:

यस विधानको दफा ७ बमोजिम योग्यता पुगेका नेपाली नागरिकले तोकेको प्रकृया अन्तर्गत रही आवेदन गरेमा संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्ने गरी सदस्य वन्न सक्नेछ ।

(ख) संस्थापक सदस्य:

यस संस्था दर्ता हुँदाको बखतका पदाधिकारीहरू यस संस्थाका संस्थापक सदस्य रहनेछन् ।

(ग) आजीवन सदस्यः

संस्थाको विकासको लागि विशेष सहयोग पुर्याउने व्यक्तिहरूलाई तोकिएको प्रकृया अन्तर्गत आजीवन सदस्यता प्रदान गरिनेछ ।

(घ) मानार्थ सदस्यः

संस्थाले उपयुक्त ठहर गरेको विशिष्ट समाजसेवी तथा प्रतिष्ठित स्वदेशी वा विदेशी नागरिकलाई कानुन बमोजिमको प्रकृया पुरा गरी संस्थाको मानार्थ सदस्यता प्रदान गर्न सक्नेछ तर मानार्थ सदस्यहरूको मताधिकार रहने छैन ।

७. सदस्यता प्राप्तिको लागि आवश्यक योग्यता:

यस संस्थाको सदस्यताको लागि देहाय बमोजिमको योग्यता पुरोको हुनुपर्ने छ ।

- (क) नेपाली नागरिक,
- (ख) १८ वर्ष माथिका कुनै पनि व्यक्ति,
- (ग) मगज ठिक भएको व्यक्ति,
- (घ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी र भ्रष्टाचारको अभियोगमा सजाय नपाएको ।

८. सदस्यता शुल्क र सदस्यता प्रदान गर्ने विधि:

(१) साधारण सदस्यः

(क) साधारण सदस्यताको लागि प्रवेश शुल्क रु ५००। - बुझाई तोकिएको प्रकृया अनुसार कार्यसमितिमा लिखित निवेदन पेश गरी समितिबाट उक्त निवेदन स्वीकृत भएमा साधारण सदस्यता प्रदान गर्न सकिनेछ ।

(ख) यो सदस्यता हरेक वर्ष नविकरणको लागि रु. २५०। - शुल्क तिर्नु पर्नेछ ।

(ग) साधारण सदस्य प्राप्त गर्ने सदस्यले हरेक वर्ष आषाढ मसान्त भित्र नविकरण गराईसक्नु पर्नेछ र त्यसपछिको हकमा तोकिए बमोजिमको थप दस्तुर बुझाई नविकरण गर्न सक्नेछ ।

(घ) संस्था दर्ता गर्दाका बखतको तदर्थ समितिका पदाधिकारी र भेलाका सदस्यहरूले निर्धारित सदस्यता शुल्क संस्था दर्ता हुदाका बखत वैक जम्मा गरेको हुनुपर्दछ ।

(२) संस्थापक सदस्यः

(क) यो संस्था दर्ता हुदाको बखतका तदर्थ समितिका पदाधिकारीहरू संस्थापक सदस्य हुनेछन् ।

नेपाल राष्ट्रिय संसद
नागरिक संघ

(ख) संस्थापक सदस्यहरूले शुरुमा संस्था दर्ता गर्दाको बखत संस्था दर्ता भएको मितिले एक महिना भित्र एकमुष्ट रकम रु ५०००।-बुझाउनु पर्नेछ ।

(३) आजीवन सदस्यः

संस्थामा एकमुष्ट रु ५०००।-बुझाइ तोकिएको प्रकृया अन्तर्गत आवेदन दिने व्यक्तिहरूलाई कार्यसमितिको निर्णयले आजीवन सदस्यता प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(४) मानार्थ सदस्यः

साधारण सभाले निर्णय गरे अनुसार मानार्थ सदस्यता प्रदान गरिने छ तर शुल्क लाग्ने छैन । मानार्थ सदस्यहरूलाई निर्वाचनमा भाग लिन र मताधिकार रहने छैन ।

(५) कुनै आवेदकलाई सदस्यता नदिने निर्णय गरेमा सोको कारणसहितको जानकारी आवेदकलाई दिइनेछ ।

(६) सबै सदस्यहरूले यस विधान र विधान अन्तर्गत बनेका नियम र विनियम बमोजिम भएको व्यवस्थाको पालना गर्नुपर्नेछ ।

(७) संस्थाले प्रदान गरेको उपदफा १, २, ३ र ४ अनुसारको सदस्यहरूको तोकिएको ढाँचामा छुट्टै अभिलेख पुस्तिका रहनेछ ।

९. संस्थाको सदस्य नियुक्ति हुन वा बहाल रहन नसक्ने अवस्था:

देहायका कुनै पनि व्यक्ति संस्थाको सदस्य पदमा नियुक्ति हुन सक्ने छैन ।

(क) गैह नेपाली नागरिक र १८ वर्ष उमेर पुरा नगरेको ।

(ख) दामासाहीमा परेको ।

(ग) मगज विग्रेको वा वहुलाएको ।

(घ) कुनै प्रकारको चोरी, ठगी किर्ते वा जालसाझी गरेको वा आफ्नो जिम्माको धनमाल अनाधिकृत तवरले मासेको वा दुरुपयोग गरेको वा भ्रष्टाचार गरेको अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार ठहरी सजाय पाई सजाय पाएको एक वर्ष भित्र ।

(ङ) सम्बन्धित संस्थाको व्यवसायमा निजी स्वार्थ भएको ।

(च) सदस्यता शुल्क बुझाउन बाँकी भएको ।

१०. सदस्यताको समाप्ति:

देहायको अवस्थामा कुनै पनि व्यक्ति संस्थाको सदस्यमा बहाल रहने छैन ।

- (क) दफा ८ बमोजिम सदस्य पदमा नियुक्ति हुन नसक्ने भएमा ।
- (ख) साधारण सभाको दुई तिहाई बहुमतले संस्थाको सदस्य पदबाट हटाउने प्रस्ताव पास गरेमा ।
- (ग) सदस्यले आफ्नो पदबाट दिएको राजिनामा स्वीकृत भएमा वा मृत्यु भएमा ।
- (घ) संस्थाको काम कारबाहीमा बेइमानी वा बदनियत गरेको कुरा अदालतबाट प्रमाणित भएमा ।
- (ङ) यस विधान बमोजिम संस्थाले गर्न नहुने भनी तोकिएको कुनै कार्य गरेमा ।
- (च) लगातार बिना सूचना तिन पटकसम्म बैठकमा अनुपस्थित भएमा ।

तर कुनै व्यक्तिलाई संस्थाको सदस्यमा नियुक्ति हुन वा बहाल रहन अयोग्य ठहराउनु भन्दा अधि संस्थाले निजलाई सो कुराको सूचना दिई सफाईको सबुद पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद- ३

११. साधारण सभाको गठनः

(१) संस्थाको विधानको दफा ७ अनुसार सदस्यता प्राप्त गर्ने मानार्थ सदस्यहरू वाहेक अन्य सदस्यहरूबाट संस्थाको साधारण सभा गठन हुनेछ । मानार्थ सदस्यहरू आमन्त्रित हुने छैन । साधारण सभा संस्थाको सर्वोच्च अंग हुनेछ ।

(२) यस संस्थाको साधारण सभा देहाय बमोजिम हुनेछ ।

क) वार्षिक साधारण सभा: वर्षको एकपटक वार्षिक साधारण सभा वस्नेछ ।

ख) विशेष साधारण सभा: संस्थाको कूल सदस्यको संख्याको १/४ (एक चौथाई) सदस्यहरूले कारण जनाई विशेष साधारण सभा माग गरेमा विशेष साधारण सभा, कार्यसमितिले कम्तीमा ७ (सात) दिन भित्र अनिवार्य रूपमा बोलाउनु पर्दछ तर साधारण सभा वा विशेष सभा वसेको छ महिना भित्रमा पुनः विशेष साधारण सभा वस्न सक्ने छैन ।

(३) यस संस्थाको प्रथम वार्षिक साधारण सभा संस्था दर्ता भएको आ.व. समाप्त भएको मितिले दुई महिना भित्रमा गरिने छ र त्यसपछिका वार्षिक साधारण सभाहरू आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले दुई महिनाभित्र गरिनेछ ।

(४) यस संस्थाको वार्षिक साधारण सभा गर्नका लागि कम्तीमा १५ दिन अगावै र विशेष साधारण सभा गर्नको लागि कम्तीमा ७ दिन अगावै सभा हुने ठाउँ, मिति, समय र छलफल गर्ने विषय खोली सबै साधारण सदस्यलाई सूचना दिइनेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम बोलाइएको साधारण सभामा दफा १८ बमोजिमको गणपूरक संख्या नपुगी सभा हुन नसकेमा कम्तीमा ७ दिनको म्याद दिई पुनः साधारण सभा बोलाइनेछ ।

(६) साधारण सभा र विशेष साधारण सभाको छुट्टाछुट्टै निर्णय पुस्तिका राखिनेछ ।

१२. साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- (क) कार्य समितिले पेश गरेको योजना कार्यक्रमहरु र वार्षिक बजेट पारित गर्ने ।
- (ख) लेखा परीक्षकबाट प्राप्त भएको वार्षिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन माथि छलफल गरी अनुमोदन गर्ने र लेखा परीक्षण प्रतिवेदनबाट देखिएका अनियमित/बेरुजु रकमहरु माथि छलफल गरी नियमित गर्न नमिल्ने बेरुजु रकमहरु असुल उपर गरी फछ्यौट गर्नको लागि कार्य समितिलाई निर्देशन दिने ।
- (ग) आगामी वर्षको लागि लेखापरीक्षकको नियुक्ति तथा पारिश्रमिक तय गर्ने ।
- (घ) संस्थाको वार्षिक प्रगति विवरण र संस्थाले गरेको कार्यहरुको मूल्याङ्कन गरी कार्यसमितिलाई आवश्यक निर्देशन दिने,
- (ङ) संस्थाको कार्य समितिका पदाधिकारीहरुको पदावधि पुरोको अवस्थामा कार्य समितिका पदाधिकारीहरुको विधान बमोजिमको प्रकृया अन्तर्गत रही निर्वाचन गर्ने,
- .(च) कार्य समितिद्वारा पेश भएका विधान संशोधन, नियम तथा विनियम स्वीकृत गर्ने ।
- (छ) मानार्थ सदस्यता प्रदान गर्ने ।
- (ज) कार्यसमितिबाट संस्थाको हित अनुकूल भएका काम/कारबाहीहरुको औचित्य हेरी अनुमोदन गर्ने ।
- (झ) संस्थाको आपनै आन्तरिक श्रोतबाट व्यहोर्ने गरी कार्यसमितिले पेश गरेको कर्मचारीहरुको दरबन्दी पारिश्रमिक भत्ता तथा अन्य सुविधाहरुमा आवश्यकता अनुरूप स्वीकृती प्रदान गर्ने ।

१३. कार्य समितिको गठन:

(१) साधारण सभाका सदस्यहरुबाट निर्वाचित देहाय बमोजिमका पदाधिकारीहरु सहित ... जनासम्म भएको एक कार्यसमिति गठन गरिनेछ ।

क) अध्यक्ष	-जना
ख) उपाध्यक्ष	-जना
ग) सचिव	-जना
घ) सह-सचिव	-जना
ड) कोपाध्यक्ष	-जना
च) सदस्य	- जना

(२) कार्यसमितिको कार्यकाल २ (दुई) वर्ष हुनेछ ।

(३) वार्षिक साधारण सभा हुनुभन्दा अगावै कुनै कार्यसमितिमा रहेको सदस्यको पद रिक्त हुन आएमा वाँकी अवधिका लागि कार्यसमितिका सदस्यको नियुक्ति कार्यसमितिद्वारा गर्न सकिने छ । कुनै सदस्यको पद बीचमा रिक्त भएमा सो पदमा नियुक्त भएको सदस्यको कार्यकालसम्मको लागि जुन सदस्य पद रिक्त भई नियुक्त भएको हो सो सदस्य वाँकी कार्यकालसम्मका लागि मात्र हुनेछ ।

(४) कार्यसमितिको बैठक आवश्यकता अनुसार कार्यसमितिको अध्यक्षले बोलाउनेछ । जम्मा सदस्य संख्याको २५ प्रतिशत सदस्यले माग गरेमा अध्यक्षले कार्यसमितिको बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।

- ५) कार्यसमितिको बैठकमा सदस्य स्वयम् उपस्थित हुनुपर्नेछ ।
- ६) सदस्यहरुको जम्मा संख्याको कम्तीमा ५१ प्रतिशत सदस्यहरु उपस्थित नभई कार्यसमितिको बैठक हुनेछैन ।
- ७) कार्यसमितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले गर्नेछ । अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।
- ८) कार्यसमितिको बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णयिक मत दिन सक्नेछ ।
- ९) कार्यसमितिको बैठकमा छलफल भएको विषय र तत्सम्बन्धमा भएको निर्णयको विवरण माइन्यूट छुट्टै किताबमा लेखी राख्नु पर्नेछ र सो निर्णय विवरणमा बैठकमा उपस्थित सम्पूर्ण सदस्यहरुको कम्तीमा ५१ प्रतिशतले दस्तखत गर्नु पर्नेछ ।
- १०) संस्थाले गर्ने भनिएको सम्पूर्ण कार्य कार्यसमितिको निर्णयबाट हुनेछ । कार्यसमितिले आवश्यक ठानेमा संस्थाको उद्देश्य प्राप्ति एवम् सरल कार्य सम्पादन गर्नका लागि विभिन्न समिति, उपसमिति गठन गर्न सकिनेछ । सोको अनुमोदन साधारण सभाले गर्न सक्नेछ ।

१४. कार्यसमितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः

- १) संस्थाको आगामी वर्षको कार्यक्रम तथा अनुमानित बजेट बनाई साधारण सभामा प्रस्तुत गर्ने ।
- २) संस्थाको हितमा हुने कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।
- ३) साधारण सभा प्रति उत्तरदायी रहने ।
- ४) संस्थाको उद्देश्य प्राप्तिका लागि उपलब्ध साधन र श्रोतको अधिकतम् उपभोग र प्रयोग गर्ने ।
- ५) संस्थाको कार्य सम्पादन गर्ने कार्ययोजना बनाउने, श्रोत जुटाउने, कार्यान्वयन, सुपरिवेक्षण र अनुगमन गर्ने ।
- ६) संस्थाको कोष र सम्पत्ति सुरक्षित तरिकाबाट राख्न लगाउने र बैंक खाता खोली संचालन गर्ने ।
- ७) संस्थाको कर्मचारीहरुको सेवा शर्त र सुविधा आदि सम्बन्धि कर्मचारी नियमावली बनाई साधारण सभामा स्वीकृत गराई लागू गर्ने/ गराउने ।
- ८) संस्थाको उद्देश्य परिपूर्तिको लागी आफ्नो कार्य अवधिमा उपयुक्त व्यक्तिहरुको सल्लाहकार समितिका अन्य समिति, उपसमिति गठन गर्ने ।
- ९) संस्थाको नेतृत्वदायी भूमिका निवार्ह गर्ने ।

१५. पद त्याग गर्न सक्ने:

अध्यक्षले उपाध्यक्ष मार्फत कार्यसमिति समक्ष र उपाध्यक्ष तथा अन्य पदाधिकारीहरुले अध्यक्ष समक्ष राजिनामा दिई पद त्याग गर्न सक्नेछ ।

१६. अन्य समितिहरुः

१। यस विधानको परिधि भित्र रहेर संस्थाको कार्य संचालनका लागी कार्यसमितिले आवश्यकता अनुसार अन्य समिति वा उपसमितिहरू गठन गर्न सक्नेछ तर साधारण सभाको वैठकद्वारा अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

२। उपसमितिहरूको कार्य तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-४

पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार

१७. कार्य समितिका पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार:

१। अध्यक्षः

(क) साधारण सभाको अधिवेशन र कार्यसमितिको अध्यक्षता गर्ने र कार्य समिति र साधारण सभामा मत विभाजन भई मत बराबर भएमा निर्णयिक मत दिने ।

(ख) संस्थाको सर्वोच्च अधिकारीको रूपमा रही पदाधिकारीहरूको काम बाँडफाड गर्ने र नियमित व्यवस्थित प्रभावकारी रूपमा कार्य संचालन गर्ने ।

(ग) कार्यसमितिको वैठक नवसेको अवस्थामा कुनै कार्य गर्ने आवश्यक देखिएमा सो कार्य गरी आगामी वैठकमा अनुमोदनको लागी पेश गर्ने ।

(घ) आवश्यकता अनुसार अन्य संस्था, निकाय वा अन्तर्राष्ट्रीय सघं संस्थाको प्रतिनिधित्व गराउने ।

(ङ) अभिलेख प्रमाणित गर्ने ।

२। उपाध्यक्षः

(क) अध्यक्षलाई सहयोग गर्ने ।

(ख) अध्यक्षले दिएको जिम्मेवारी पुरा गर्ने ।

(ग) अध्यक्षको अनुपस्थितीमा अध्यक्षको कार्य गर्ने जिम्मा लिने ।

३। सचिवः

(क) संस्थाको सचिवालयको रेखदेख र सञ्चालन गर्ने ।

(ख) अध्यक्षको निर्देशन अनुसार कार्यसमितिमा साधारण सभाको वैठक बोलाउने र सो वैठकको लागि ढालफलका विपर्यहरूको सूची तयार गर्ने ।

(ग) अभिलेख सुरक्षित राख्ने ।

(घ) साधारण सभा तथा वैठकबाट भएमा निर्णयहरू कार्यान्वयन गराउने ।

(ङ) संस्थाको समग्र प्रशासनिक कार्यहरूको रेखदेख, नियन्त्रण तथा निर्देशन गर्ने ।

- (च) कर्मचारीहरूलाई नियुक्ति गर्नुपर्ने भएमा सो प्रस्ताव कार्य समिति समक्ष पेश गर्नुपर्ने।
- (छ) कार्यसमिति र अन्य समितिहरू बीच समन्वय कायम गर्ने र संस्थाको सम्पूर्ण प्रशासनिक कार्यहरू गर्ने।
- (ज) मासिक, त्रैमासिक र वार्षिक रूपमा सम्बन्धित निकायमा बुझाउने प्रतिवेदन तयार गरी बुझाउने।

४। कोषाघ्यक्षः

- (क) संस्थाको कोषको रेखदेख र संचालन गर्ने।
- (ख) साधारण सभामा वार्षिक कार्यक्रम र बजेट पेश गर्ने।
- (ग) लेखा दुरुस्त राख्ने।
- (घ) नियमित रूपमा वार्षिक लेखा परीक्षण गराउने।
- (ड) संस्थाको आयव्ययको हिसाब दुरुस्त राख्ने र आयव्ययको अनुमान तथा लेखा परीक्षकको प्रतिवेदन कार्यसमिति तथा साधारण सभामा पेश गर्ने।
- (च) आर्थिक कारोबार सम्बन्धी मामलामा रेखदेख तथा नियन्त्रण गर्ने तथा त्यस सम्बन्धी आवश्यक निर्देशन दिने।
- (छ) संस्थाको चलअचल सम्पत्तिको जिम्मा लिने रेखदेख गर्ने र प्रवद्धन गर्न योजना बनाउने।
- (ज) संस्थाको आम्दानी वृद्धिको लागि सकृय रहने।
- (झ) नियमावली र विधानमा व्यवस्था भए अनुसार अन्य कामहरू गर्ने।

५। सह-सचिवः

- क) सचिवको अनुपस्थितीमा सचिवलाई तोकिएको काम गर्ने।

६। सदस्यः

- (क) समितिको वैठकमा सकृय सहभागिता जनाउने।
- (ख) संस्थाको कार्यमा रचनात्मक भूमिकाको निर्वाह गर्ने।
- (ग) संचालक समितिले अहाएको कुनै पनि काम गर्ने।

१८. गणपुरक संख्या:

- (क) कुल सदस्य संख्याको दुई तिहाई प्रतिनिधित्व हुने गरी साधारण सदस्यहरू उपस्थित नभई साधारण सभाको काम कारवाही हुने छैन तर विधानको दफा ११ को उपदफा (५) मा उल्लेख भए बमोजिम पुनः बोलाइएको साधारण सभामा कुल संदस्यको ५१ प्रतिशत उपस्थित भएमा सभा गर्न बाधा पर्ने छैन।

परिच्छेद-५

१९. आर्थिक अवस्था:

(१) संस्थाको आपनो एउटा छुटै कोष हुनेछ र सो कोषमा देहाय बमोजिमको प्राप्त रकमहरु जम्मा हुनेछन् ।

- (क) सदस्यता बापत प्राप्त प्रवेश शुल्क र सदस्यता शुल्क रकम,
- (ख) कसैले स्वेच्छाले दिएको अनुदान, सहायता बापत प्राप्त रकम,
- (ग) संस्थाको चल अचल सम्पति वा अन्य वस्तुको विक्रीबाट प्राप्त रकम,
- (घ) नेपाल सरकारबाट हुने आर्थिक सहयोग दान उपहार आदी,
- (ङ) विदेश संस्था, व्यक्ति वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट सहयोग बापत प्राप्त रकम,
- (च) स्थानीय निकायबाट प्राप्त अनुदान वा सहयोग बापत प्राप्त रकम,

(२) विदेशी संघ संस्था तथा व्यक्तिबाट अनुदान रकम लिने भए समाज कल्याण परिषद्को पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र सहयोग वा अनुदानको रकम लिइने छ ।

२०. खाता संचालनः

संस्थाको सम्पुर्ण आर्थिक कारोबार वैकिड पद्धतिमा हुनेछ। यसको लागि संस्थाको अध्यक्ष वा सचिव र कोषाध्यक्षको (अनिवार्य) संयुक्त दस्तखतबाट खाता सञ्चालन हुनेछ। प्रचलित ऐन नियम अनुसार खर्च गर्ने तथा खर्चको श्रेस्ता राख्ने व्यवस्था गरिनेछ।

२१. कोषको रकम खर्च गर्ने तरिका:

संस्थाको कोषमा जम्मा भएको रकम खर्च गर्दा देहाय बमोजिम तरिका अपनाई खर्च गरिनेछ।

- (क) संस्थाको वार्षिक बजेट योजना र कार्यक्रम स्विकृती नगरी कोषबाट खर्च गर्न सकिने छैरन।
- (ख) साधारण सभाबाट परित बजेट र कार्यक्रमको अधिनमा रही कोषबाट खर्च गर्न सकिने छैन।
- (ग) कोषबाट खर्च भएको रकमको आर्थिक प्रतिवेदन साधारण सभामा अनिवार्य रूपले पेश गर्नु पर्नेछ।
- (घ) कोषको रकम खर्च गर्दा तोकिएको कानून बमोजिम प्रकृया पुरागरी गर्नुपर्नेछ।

२२. संस्थाको लेखा र लेखा परीक्षणः

- (क) संस्थाको आय व्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राखिने छ।
- (ख) संस्थाको लेखा परीक्षण प्रचलित कानून बमोजिम रजिष्टर्ड लेखा परिक्षकबाट हुनेछ।
- (ग) नेपाल सरकार वा स्थानीय अधिकारीले चाहेमा जुनसुकै बखत पनि संस्थाको हिसाब किताब जाँच्न वा जचाउन सक्नेछ।

- (घ) लेखा परीक्षकको नियुक्ति वार्षिक साधारण सभाबाट हुनेछ तर प्रथम वार्षिक साधारण समा नभएसम्म लेखा परीक्षकको नियुक्ति कार्य समितिबाट हुनेछ ।
- (ङ) लेखा परीक्षण प्रतिवेदन र कार्य प्रगति जिल्ला प्रशासन कार्यालय र समाज कल्याण परिषद्गां पठाईनेछ
- (च) लगातार तीन पटक भन्दा वढी एउटै लेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण गराइने छैन।

परिच्छेद-६

निर्वाचन, अविद्यासको प्रस्ताव, विधान संशोधन सम्बन्धी व्यवस्था

२३. निर्वाचन सम्बन्धी व्यवस्था:

- (क) यस संस्थाको कार्य समितिको निर्वाचन गर्नका लागि कार्यसमितिले ३ सदस्यीय निर्वाचन समिति गठन नियुक्त गर्नेछ, निर्वाचन सम्बन्धी नियमहरु प्रचलित निर्वाचन ऐन तथा नियम बमोजिम नै हुनेछ ।
- (ख) निर्वाचन सम्बन्धी आवश्यक नियमहरु निर्वाचन समितिले नै तयार गर्नेछ ।
- (ग) साधारण सभा सदस्यहरु मध्येबाट कम्तीमा $\frac{3}{4}$ (तीन चौथाई) सदस्यहरुको सहमति आएमा निर्वाचन अधिकृतले नयौं कार्यसमितिको घोषणा गर्नेछ ।

२४. उम्मेदवार हुन अयोग्यता:

- (क) गैर नेपाली नागरिक,
- (ख) सामान्य लेखपढ गर्न नसक्ने,
- (ग) २१ वर्ष पूरा नगरेको,
- (घ) दामासाहीमा परेको

२५. अविद्यासको प्रस्ताव:

१। अविद्यासको प्रस्ताव लिखित रूपमा कुन-कुन पदाधिकारीको विरुद्धमा हो स्पष्ट खुलाई देहाय बमोजिमको रित पुन्याई संस्थामा दर्ता गर्नुपर्नेछ ।

- (क) नेपाली भाषामा शिष्ट शब्दको प्रयोग गरी लेखिएको हुनुपर्दछ ।
- (ख) प्रस्तावको विषय स्पष्ट र व्यवहारिक हुनुपर्दछ ।
- (ग) प्रस्तावमा साधारण सभा सदस्यहरु मध्येबाट कम्तीमा $\frac{1}{4}$ (एक चौथाई) सदस्यहरुको प्रष्ट नाम, थर र ठेगाना सहित खुलाई दस्तखत भएको हुनुपर्दछ ।

नवीन तैर्य
साधारण समा नभएसम्म

२) उपदफा १ बमोजिम संस्थामा दर्ता भएको अविद्यासको प्रस्तावको स्पष्ट सुलाइ साधारण सभा वा विशेष साधारण सभा बस्ने स्थान, मिति र समय समेत तोकी संस्थाको साधारण सभाको सम्पूर्ण पदाधिकारी र सदस्यहरूलाई विधानको दफा ११(४) बमोजिम साधारण सभा वा विशेष साधारण सभा बस्ने सूचना दिइनेछ ।

३) कुनै सदस्य वा पदाधिकारी उपर अविद्यास प्रस्ताव पेश भएमा त्यस्तो प्रस्ताव साधारण सभाको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको दुई तिहाई बहुमतबाट पारित हुनुपर्नेछ तर सफाईको मौकाबाट भने बच्चित गरिने छैन ।

४) अविद्यासको प्रस्ताव माथि छलफलको प्रकृया:

(क) साधारण सभामा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले साधारण सभामा उपदफा १ बमोजिमको प्रस्ताव पेश गर्न अनुमति दिनेछ र प्रस्ताव पेश गर्ने सदस्यहरू मध्ये १ जनाले अविद्यासको प्रस्ताव ल्याउनु पर्ने कारण सहितको आफ्नो अभिमत सभा समक्ष प्रस्तुत गर्नेछ ।

(ख) उपदफा ४ (क) बमोजिम अविद्यासको प्रस्तावको पक्षका सदस्यले आफ्नो अभिमत प्रस्तुत गरेपछि सो प्रस्ताव उपर मत प्रकट गर्न चाहेमा बढीमा अन्य तिन जना सदस्यहरूलाई अध्यक्षले अभिमत प्रकट गर्न अनुमति दिन सक्नेछ ।

(ग) उपदफा १ बमोजिम अविद्यासको प्रस्ताव जुन पदाधिकारीहरू विरुद्ध प्रस्तुत गरिएको हो, अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले ती पदाधिकारीहरूलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौकाको लागि आफ्नो भनाईहरू राख अनुमति दिन पर्नेछ ।

५) अविद्यासको प्रस्ताव माथि निर्णय:

अविद्यासको प्रस्ताव उपर आफ्नो भनाई प्रस्तुत गर्ने क्रम समाप्त भएपछि अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले सो अविद्यासको प्रस्तावको बहुमत पक्ष वा विपक्षमा छ भन्ने निर्णयको लागि देहाय बमोजिमको कुनै तरिका अपनाई अविद्यासको प्रस्तावको निर्णयको घोषणा गर्नेछ ।

क) अविद्यासको प्रस्तावको पक्षमा मत प्रकट गर्ने एक समूहमा र विपक्षमा मत प्रकट गर्ने अर्को समूहमा छुट्ट्याएर ।

ख) साधारण सभाका सदस्यहरूलाई अविद्यासको प्रस्तावको पक्ष वा विपक्षमा गोप्य मतदान गराएर ।

२६. विधान संशोधन सम्बन्धी व्यवस्था:

(क) यस विधानलाई संशोधन गर्ने अधिकार साधारण सभालाई मात्र हुनेछ ।

(ख) विधान संशोधन सम्बन्धी प्रस्ताव कार्य समितिले आफ्नो सिफारिस सहित साधारण सभामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(ग) यस संस्थाको विधान संशोधन गर्न सम्पूर्ण सदस्य संस्थाको दुई तिहाई बहुमतले पारित गरी स्थानीय अधिकारीको स्वीकृति लिई लागू गरिनेछ । सो को जानकारी सम्बन्धित स्थानीय तह र समाज कल्याण परिषद् लाई दिइनेछ ।

२७. नियम बनाउने:

क) यस संस्थाको दैनिक कार्यहरूलाई नियमित, व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा समितिले विधानको परिधि भित्र रही नियम बनाउन सक्नेछ । सो नियम साधारण सभावाट पारित गराई स्थानीय अधिकारीबाट स्वीकृत भए पश्चात मात्र लागु हुनेछ ।

(ख) यो विधान र विधान अन्तर्गत बनेको नियमको अधिनमा रही संस्थाको कार्य संचालन र उद्देश्य कार्यान्वयनको लागि कार्य समितिले कर्मचारी व्यवस्था र आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियम बनाई लागू गर्न सक्नेछ । त्यस्तो विनियमहरू साधारण सधामा बाट अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

२८. कर्मचारीको व्यवस्था:

(क) संस्थाको दैनिक कार्य संचालन र योजना तथा कार्यक्रम संचालनको लागि कर्मचारी दरबन्दी सिर्जना, पारिश्रमिक, भत्ता तथा अन्य सेवा सुविधा कर्मचारीको सेवा शर्तहरू र अपनाउनु पर्ने कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(ख) वैदेशिक सहयोग र वैदेशिक सल्लाहकार/स्वयंसेवक वा परामर्शदाता लिनुपर्दा समाजकल्याण परिषद्को पुर्वस्वीकृति लिइनेछ ।

२९. अधिकार प्रत्यायोजन सम्बन्धी व्यवस्था:

यस संस्थाको कुनै पनि पदाधिकारीहरूको अधिकार अर्को सदस्य वा पदाधिकारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिनेछ ।

३०. व्याख्याको अधिकार:

यस विनियमको व्याख्याको अधिकार र संस्थाको साधारण सभालाई हुनेछ ।

३१. संस्थाको विघटन:

संस्था विधान बमोजिम सञ्चालन हुन नसके वा अन्य कुनै कारणले संस्था विघटन गर्नुपर्ने भएमा संस्थाको सम्पूर्ण जायजेथा नेपाल सरकारमा जानेछ । कुनै कारणवस संस्था विघटन भई खारेज भएमा संस्थाको दायित्व छुट्याई बौकी रहने सम्पूर्ण जायजेथा नेपाल सरकारमा जानेछ ।

३२. बचाउः

(क) यस विधानमा जे सुकै कुरा लेखिएको भएतापनि प्रचलित कानूनसँग बङ्गिएमा बङ्गिएको हदसम्म स्वतः निष्कृय भएको मानिनेछ ।

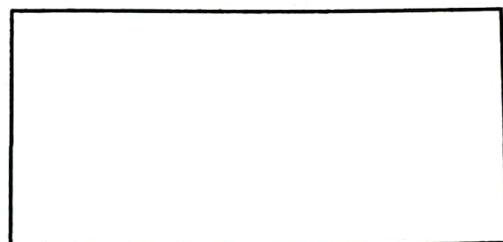
(ख) यस संस्थालाई स्थानिय अधिकारीले आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र सो निर्देशनलाई पालना गर्नु संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

३३. हामी “.....” को संस्थापक सदस्यहरूले उल्लेखित विधान अनुसार कार्य गर्नेछौं भनी तपसिलका साक्षीहरूको रोहवरमा सहिछाप गरि दियौँ ।

सि. न.	पद	नाम, थर	ठेगाना	पेशा	दस्तखत	कैफियत

अनुसुची १

संस्थाको छापको नमुना यस प्रकार छ ।

आज्ञाले,
श्री नवीन तेम्बे
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

